20/05/2021

Ο Μητροπολίτης Μάνης για το βιβλίο του Μητροπολίτη Μονεμβασίας

/ Παιδεία και Πολιτισμός

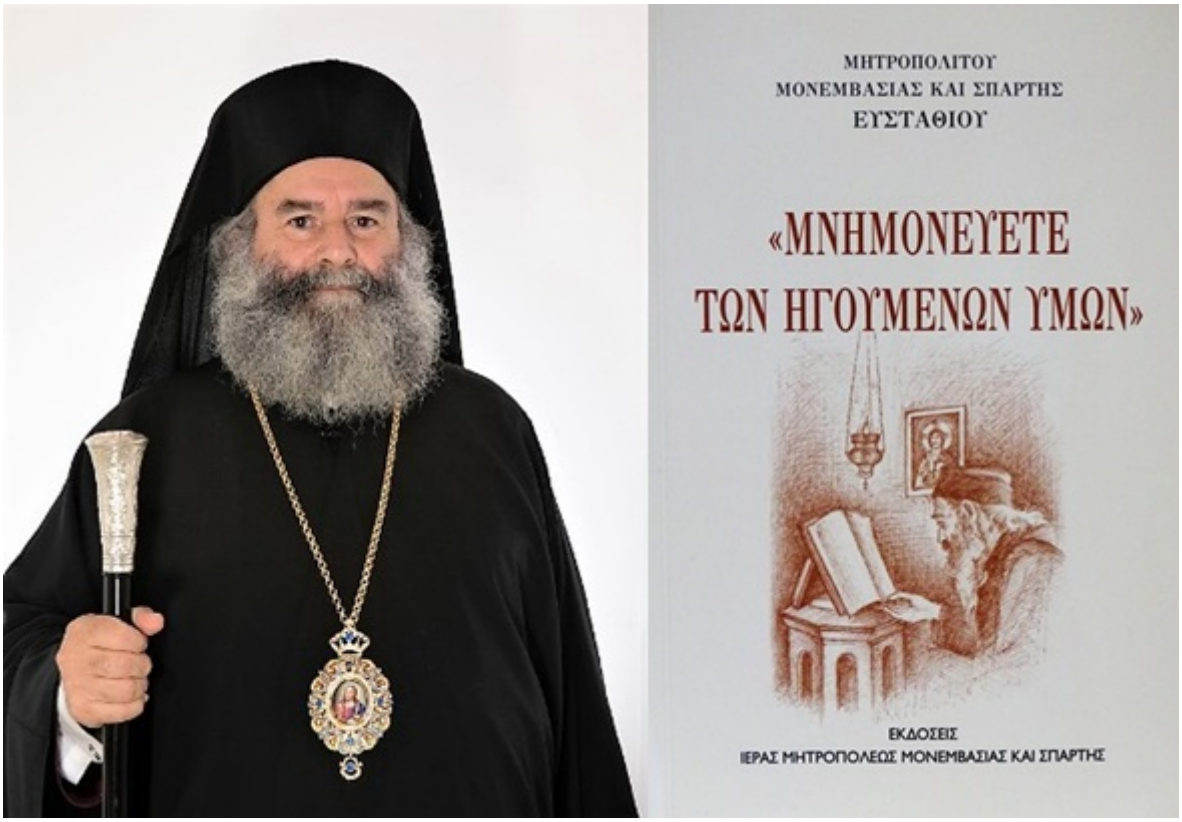

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Μάνης κ. Χρυσοστόμου

Προσφάτως, ὅλως εὐγενῶς, μοῦ προσεφέρθη ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη Μονεμβασίας καί Σπάρτης κ. Εὐστάθιο, τό νέο του πόνημα, ὑπό τόν τίτλον «Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν» φράση τοῦ Ἀπ. Παύλου στήν πρός Ἑβραίους ἐπιστολήν του.

Πρόκειται γιά τήν ὑλοποίηση μιᾶς θαυμάσιας ἰδέας, ἐκείνης τῆς παρουσιάσεως μέ λιτές γραμμές τῶν μορφῶν τῶν ἀειμνήστων προκατόχων Ἀρχιερέων τῆς Μητροπόλεώς του τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα καί κυρίως τῶν κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκοιμήθησαν κατά τά σαράντα χρόνια τῆς Ἀρχιερατείας του, καθ” ὅτι ὁ λαμπρός ὅμορος Ἱεράρχης συμπλήρωσε ἤδη τεσσαρακονταετία Ἀρχιερατείας.

Ἀνέγνωσα τό βιβλίο αὐτό καί τό εὑρῆκα ἐξαιρετικά ἐνδιαφέρον καί γι” αὐτό διατυπώνω μερικές σκέψεις.

Εἰσαγωγικά, ὁ Πρόλογος, τυγχάνει πάνυ ὠφέλιμος καί οἰκοδομητικός γιά τόν

καθένα μας εἴτε εἶναι κληρικός εἴτε λαϊκός. Ἀναφέρει μεταξύ τῶν ἄλλων, ὁ Σεβασμιώτατος κ. Εὐστάθιος, ὅτι: Ὀφείλουμε «ἰδιαίτερη εὐγνωμοσύνη νά τρέφουμε σ" αὐτούς πού μᾶς βάπτισαν, μᾶς ἔθρεψαν μέ τό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, πού μᾶς ὑπέδειξαν τίς προϋποθέσεις νά ζήσουμε αἰώνια κοντά στό Θεό». Καί συνεχίζει αἰτιολογῶντας, γιατί γράφει τό βιβλίο αὐτό, παρουσιάζοντας τούς κεκοιμημένους ἱερεῖς τῆς Μητροπόλεώς του καί ὑπογραμμίζει ὅτι: «Ὁ κάθε Ἱερέας εἶναι ἕνας ἡγούμενος, ἕνας καθοδηγητής, ἕνας διδάσκαλος πού μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός, γιά νά μᾶς καθοδηγήσει καί νά μᾶς διαφωτίσει. Τό πρόσωπό του εἶναι ἱερό, ἀφοῦ ἔχει μέσα τήν Ἱερωσύνη, καί ἱερός ὁ σκοπός του στή ζωή μας. Εἶναι ὁ πατέρας μίας συγκεκριμένης ἐνορίας καί εἶναι ἰδιαίτερα εὐνοημένοι αὐτοί πού ἔχουν ἱερέα καί μάλιστα ἄξιο τῆς ἀποστολῆς του.

Γιά τόν καθένα εἶναι τό πρόσωπο πού μαζί μέ τούς γονεῖς μας πρωτοείδαμε σ" αὐτόν τόν κόσμο. Ἐκεῖνος μᾶς διάβασε τίς σχετικές εὐχές τήν πρώτη ἤ τήν ὄγδοη ἡμέρα καί τίς εὐχές τοῦ σαραντισμοῦ. Αὐτός μᾶς βάπτισε καί μᾶς ἔνδυσε ὄχι μέ τά καινούρια ροῦχα τοῦ βαπτίσματος μόνο, ἀλλά μέ τόν ἴδιο τόν Χριστό, ἀφοῦ «ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε». Εἶναι αὐτός πού μᾶς κατήχησε καί μᾶς συμβούλεψε. Στάθηκε κοντά στή χαρά μας καί στή δοκιμασία μας ποτέ δέν ἔλειψε. Εἶναι αὐτός πού ἔνωσε τούς γονεῖς μας μέ τό Μυστήριο τοῦ Γάμου καί αὐτός πού συνοδεύει τά προσφιλῆ μας πρόσωπα στήν τελευταία τους κατοικία. Εἶναι αὐτός πού ἄκουσε τό πρόβλημά μας, πού εἶδε τήν πληγή πού μᾶς προξένησε ἡ ἁμαρτία καί ἀγωνίστηκε γιά τή θεραπεία της χρησιμοποιῶντας τά μέσα πού ἔθεσε στή διάθεσή του ἡ Ἐκκλησία μας. Εἶναι τό πρόσωπο πού ἐμπιστευόμαστε καί τοῦ λέμε ὅσα δέ λέμε οὔτε στά πιό προσφιλῆ μας πρόσωπα».

Καί προσθέτει ὁ Σεβ. στόν πρόλογό του ὅτι τό πόνημά του αὐτό «ἀφιερώνεται ἐπίσης στούς ἀειμνήστους ἱερεῖς οἱ ὁποῖοι ἔλαβαν τήν Ἱερωσύνη μέ τή συγκατάβαση τοῦ Θεοῦ καί δυνάμει τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀπό τά χέρια τῆς ἐλαχιστότητάς μου καί γι" αὐτό δοκίμασα μεγαλύτερη λύπη γιά τήν ἐκδημία τους, ὅπως δοκιμάζουν οἱ γονεῖς ὅταν φεύγουν γιά τόν οὐρανό τά παιδιά τούς πρίν ἀπό αὐτούς».

Κατακλείει δέ, μέ τά συγκινητικά λόγια:

«Ἄς εἶναι τό ταπεινό πόνημά μου ἕνα κερί στή μνήμη τῶν προαπελθόντων πατέρων καί ἀδελφῶν μας καί μιά εὐχή ὁλόψυχη νά τούς καταστήσει ὁ Πανάγαθος Θεός λειτουργούς καί στό ὑπερουράνιο Θυσιαστήριο».

Τώρα οἱ σκέψεις πού γεννήθηκαν ἀπό τήν ἀνάγνωση τοῦ ἀξιολόγου αὐτοῦ βιβλίου εἶναι οἱ ἑξῆς:

Πρῶτον, ὁ κάθε ἄνθρωπος γράφει ἱστορία. Ὁ καθένας μας μέ τήν ζωή του, τήν θέση του, τήν διακονία του, τήν συμπεριφορά του. Ἔτσι ὁ κάθε ἱερέας στήν ἐνορία του, στήν Ἐκκλησία γενικότερα γράφει καί αὐτός ἱστορία. Τί εἴδους ὅμως εἶναι ἡ ἱστορία αὐτή; Ποῖο τό περιεχόμενό της; Εἶναι ἀληθῶς καί ὅπως πρέπει ἱστορία πίστεως, ἀφοσιώσεως στό Θεό, ἱστορία ἀγάπης καί εὐλαβείας; Ὅλοι πάντως οἱ κληρικοί, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται στίς σελίδες τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ἔγραψαν πραγματικά σελίδες εὐσεβείας καί ζωῆς κατά Θεόν.

Δεύτερον, γιά μία ἀκόμη φορά καταφαίνεται ἡ ἀξία τοῦ Ἕλληνα οἰκογενειάρχη ἱερέα. Ἀπό τούς 130 κληρικούς τούς ὁποίους παρουσιάζει τό βιβλίο οἱ 48, ὑπῆρξαν πολύτεκνοι καί μάλιστα ἐξ" αὐτῶν ὁ ἕνας μέ 9, ἄλλος μέ 10 παιδιά καί ὁ ἄλλος μέ 11. Πρόκειται γιά σημεῖο λίαν ἀξιοπρόσεκτο γιά τό μεγάλο δημογραφικό ζήτημα τῆς πατρίδος μας.

Τρίτη σκέψη εἶναι ἡ μόρφωση. Καταφαίνεται ὁ πόθος γιά τήν ἀπόκτηση ἑνός πτυχίου καί ἡ ἐν γένει ἀνάγκη ἐκκλησιαστικῆς παιδείας. Ἐνδιαφέρον γιά τήν ἱστορία ἀλλά καί γιά τό μέλλον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσης ἦταν καί ἡ ὕπαρξη τῶν διαφόρων Σχολῶν καί Φροντιστηρίων προκειμένου νά τύχουν μορφώσεως οἱ νέοι κληρικοί. Καί μόνον οἱ τίτλοι τῶν Σχολῶν ἀποδεικνύει τήν καλή αὐτή διάθεση ὅπως: Σχολή Ἱερατικῆς Μορφώσεως Σπάρτης, Προπαρασκευαστική Ἐκκλησιαστική Σχολή Σπάρτης, Ἀνώτερο Ἐκκλησιαστικό Φροντιστήριο Καλαμάτας, Ἐκκλησιαστική Σχολή Κορίνθου κἄ.

Ἑπόμενη τέταρτη σκέψη εἶναι ὅτι πολλές ἐνορίες ἐκτός ἀπό τόν Μητροπολιτικό Ναό, χαριτώθηκαν νά ἔχουν στήν ἐνοριακή τους ἱστορία, τό σπουδαῖο μυστηριακό γεγονός τῆς χειροτονίας.

Ἄλλη σκέψη εἶναι τά χαρακτηριστικά περιστατικά μέ διαφόρους ἱερεῖς ὅπως: ἡ παρουσία καί ἡ ὅλη δράση τοῦ παπά-Χρήστου Καστάνη πού τόν ἀποκαλοῦσαν «ὁ Μωϋσής τοῦ Ταύγέτου» (σελ. 148), ἡ ταυτόχρονη ἐξόδιος ἀκολουθία τοῦ π. Κυριάκου Κουσούλη μέ τήν πρεσβυτέρα του (σελ. 175), ἡ ἀνεύρεση ἀποκλεισμένων ἀπό τά χιόνια ἀπό τόν π. Εὐθύμιο Παπαδόπουλο (σελ. 268), ἡ πεζοπορία τοῦ π. Εὐστρατίου Μηνακάκη (σελ. 224), ἡ συνέχιση τῆς ὑπηρεσίας καί μετά τήν συνταξιοδότηση στήν «ἐκκλησιαστική ἐσχατολογία», τῆς ἐνορίας Ἀγγελώνας τοῦ π. Ἰωάννη Λεκάκη (σελ. 196) καί τοῦ π. Ἀποστόλου Καρύδη στήν πιό ἀπομακρυσμένη ἐνορία τοῦ Χάρακα (σελ. 143), ἤ ἄλλων πού διετέλεσαν δάσκαλοι ἤ καθηγητές, ἤ στό ἐξωτερικό ἤ ἔγραψαν ποιήματα ἤ ἀγωνίστηκαν νά μήν εἰσέλθουν στήν ἐνορία τους αἱρετικοί καί σχισματικοί.

Ἄξιο ἰδιαίτερης μνείας τυγχάνουν ὅμως καί ὡρισμένες πολύ χαρακτηριστικές

φράσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου συγγραφέως. Γράφει γιά τούς ἱερεῖς του: «Ἦταν ἄφοσιωμένος στά ἐφημεριακά του καθήκοντα». «Ἦταν ἄψογος στίς ἱερές ἀκολουθίες». «Διακόνησε τό Μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως μέ φόβο Θεοῦ». «Ἦταν ἐνάρετος κληρικός». «Ὑπῆρξε θεοφοβούμενος». «Εἶχε ἀσκανδάλιστο βίο». «Ὑπῆρξε καλοκάγαθος». «Σεβόταν ὑπερβαλλόντως τούς προϊσταμένους του καί ἀγαποῦσε τούς κατωτέρους του». «Ἦταν πολύ ἐργατικός». «Τόν καμάρωναν γιά τήν καλλιφωνία του».« Ἦταν ἄριστος λειτουργός». «Ἡ ἀρχοντιά του καί ἡ φιλοξενία του ἦσαν ἀρετές ἀξιοθαύμαστες». «Ὑπῆρξε ἱεροπρεπής καί μεγαλοπρεπής». «Πάντα πρόθυμος». «Πάντα διδακτικός μέ τήν συμπεριφορά του». Αὐτά ὅλα εἶναι τά πνευματικά διαμάντια, οἱ καλοί κληρικοί τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μία τελευταία σκέψη εἶναι ἡ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου ἀρχιερατική εὐαισθησία καί συνείδηση τοῦ Σεβ. συγγραφέως, ὅταν ὑπογραμμίζει στήν μέν σελίδα 270 γιά τόν π. Νικόλαο Παπαδόπουλο: «Ἡ ἐξόδιος Ἀκολουθία τελέσθηκε στήν Γκοριτσά. Εἶναι ἡ πρώτη νεκρώσιμη Ἀκολουθία ἱερέως τῆς ὁποίας προέστην καί ἡ θλίψη μου καί ὁ πόνος γιά τήν ἐκδημία κληρικοῦ ὑπῆρξε μεγάλη», στήν δέ σελίδα 285 γιά τόν π. Ἠλία Σαρρῆ: «Εἶναι ἡ πρώτη χειροτονία μας ὡς Ἐπισκόπου καί ἦταν ἐπόμενο ἡ θλίψη νά εἶναι ἀφάνταστα μεγάλη. Βιώσαμε τόν πόνο τοῦ πατέρα πού συνοδεύει τό παιδί του στό Κοιμητήριο.

Συνηθίζει νά λέγει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μονεμβασίας καί Σπάρτης κ. Εὐστάθιος γιά τήν σημασία πού ἔχει ὁ γείτονας. Ἔτσι ὡς ὅμορος Μητροπολίτης διέκρινα στό βιβλίο καί τήν στενή σχέση τῶν δύο Μητροπόλεων, ἀφοῦ ἀρκετοί κληρικοί ἤ εἶχαν καταγωγή ἀπό τήν Μάνη ἤ χειροτονήθηκαν στό Μητροπολιτικό Ναό ἁγίου Γεωργίου Γυθείου ἤ τούς χειροτόνησαν ἀείμνηστοι Μητροπολῖτες τῆς ἡμετέρας Μητροπόλεως.

Τῷ ὄντι, τό 37ο σύγγραμμα τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Εὐσταθίου ἀξίζει κάθε ἔπαινο.